

บรรณาธิการแถลง

บรรณาธิการแถลง

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับแรกของ ปีที่ 17 พ.ศ. 2562 มีนิพนธ์ต้นฉบับรวม 10 เรื่อง

เรื่องแรก **คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ช่วยแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน สังกัดกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข** ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ช่วยแพทย์แผนไทยกลุ่มเล็ก ๆ ในโรงพยาบาลระดับประเทศแห่งเดียว ควรทำการศึกษาภาพรวมระดับประเทศต่อไป

เรื่องที่สอง **คุณค่าทางโภชนาการและคุณสมบัติการเป็นสารพรีไบโอติกของมะนาวไม่รู้โห่** ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีชื่อในวรรณกรรมไทยมานาน แต่ไม่เป็นที่รู้จักและไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ทั่วไป การศึกษานี้พบว่ามะนาวไม่รู้โห่มีศักยภาพที่สามารถเป็นแหล่งอาหารทางเลือกเพิ่มเติม และสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่ใช้ดูแลสุขภาพได้ทางเลือกหนึ่ง

เรื่องที่สาม **ภูมิปัญญาการนวดพื้นบ้าน: กรณีศึกษาหมอนวดพื้นบ้าน 5 ราย** เป็นการศึกษาแพทย์พื้นบ้าน จำนวน 5 คน จากภาคต่างๆ ซึ่งผลการศึกษาสະທ້ອນว่าหมอนวดพื้นบ้านแต่ละคนศึกษาจากครูของตนตามระบบความเชื่อเป็นหลัก และยังสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนส่วนหนึ่งโดยเฉพาะในโรคเรื้อรังบางโรค แต่ความรู้ของหมอนวดพื้นบ้านส่วนมากน่าจะเรียบง่าย เพราะขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และหาผู้สืบทอดได้ยาก

เรื่องที่สี่ **ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรูปแบบการดูแลสุขภาพความเจ็บป่วยของสมาชิกในครัวเรือน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร** การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาจากแบบสอบถามเป็นหลัก ยังมิได้ตรวจสอบข้อมูลจากการใช้บริการจริง จึงเป็นข้อสรุปจากความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เท่านั้น การศึกษาลักษณะนี้ในอนาคตจึงควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากอัตราและลักษณะการใช้บริการการแพทย์แผนต่าง ๆ จริงด้วย

เรื่องที่ห้า **ฤทธิ์การยับยั้งการเจริญของเชื้อแบคทีเรียก่อโรคในมนุษย์ของสารสกัดมะหาด** ซึ่งพบว่าตัวทำละลายที่ใช้ในการสกัดมะหาดมีผลอย่างมากต่อฤทธิ์ยับยั้งการเจริญของเชื้อแบคทีเรียก่อโรค โดยอาจมีผลการยับยั้งแตกต่างกันไปในแต่ละชนิดของเชื้อแบคทีเรีย การศึกษานี้จึงเป็นผลเบื้องต้นที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

เรื่องที่หก **ผลเบื้องต้นของยาแคปซูลประสะไพลเพื่อรักษาอาการปวดประจำเดือนผิดปกติ** เป็นความพยายามที่จะศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของยาแผนไทยในบัญชียาหลักแห่งชาติตัวนี้ แต่การออกแบบการศึกษา มิใช่การวิจัยทางคลินิกแบบสุ่มเปรียบเทียบ ขนาดตัวอย่างน้อยมาก เพียง 30 ราย และสามารถติดตามผลได้เพียง 24 ราย ผลการศึกษาจึงเป็นเพียงผลเบื้องต้น ระดับความน่าเชื่อถือก็น้อย อย่างไรก็ตาม หากจะทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่และเป็นการศึกษาแบบสุ่มเปรียบเทียบจะ

ต้องมีข้อมูลการศึกษาก่อนการวิจัยทางคลินิกที่มากกว่านี้มาก นอกจากนี้ ควรศึกษาตามข้อบ่งชี้ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ซึ่งระบุเกี่ยวกับประดูหรือประจำเดือนไว้ 2 ข้อ คือ 1. ระดูมาไม่สม่ำเสมอหรือมาน้อยกว่าปกติ และ 2. บรรเทาอาการปวดประจำเดือน ไม่มีเรื่องของประจำเดือนขาด หรือประจำเดือนมามากกว่าปกติ

เรื่องที่เจ็ด การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการมียากับการฝังเข็มต่อการรักษาอาการปวดหลังจากหอนรองกระดูกทับเส้นประสาท ซึ่งพบว่าการมียามีประสิทธิภาพและความปลอดภัยไม่แตกต่างจากวิธีการฝังเข็มซึ่งเป็นมาตรฐานการรักษาโรคนี้ จึงเป็นเรื่องน่าสนใจ เพราะการฝังเข็มมีผลข้างเคียงคือความเจ็บปวด แต่การมียาไม่ทำให้เกิดความเจ็บปวด จึงเป็นการเพิ่มทางเลือกในการรักษาได้ดี

เรื่องที่แปด การศึกษาพฤษเคมีเบื้องต้นและฤทธิ์ด้านเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุของโรคติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะของสุมุนไพรในเบญจผลธาตุ ซึ่งเป็นพิกัดยาแผนไทย พบว่า มีสุมุนไพรในพิกัด 2 ชนิด คือ กกลังกาและเต่าเกียด สามารถยับยั้งการเจริญของเชื้อ *E. faecalis* และเมื่อทำการทดสอบทางพฤษเคมี พบว่า สุมุนไพรทั้ง 2 ชนิด มีสารกลุ่มเทอร์ปีนอยด์ ฟลาโวนอยด์ ซาโปนิน และแทนนิน จึงควรศึกษาพฤษเคมีของสุมุนไพรทั้ง 2 ชนิดนี้ในเชิงลึกต่อไป

เรื่องที่เก้า ผลของการนวดด้วยน้ำมันกระดุกไ่ดำและน้ำมันโพลต่ออาการปวดกล้ามเนื้อ คอ บ่า ไหล่ จากออฟฟิศซินโดรม การศึกษานี้ออกแบบค่อนข้างดี ตั้งแต่การแบ่งกลุ่มเปรียบเทียบ มาตรฐานการ

นวด การวัดผล การอภิปรายผล และการสรุป ซึ่งพบว่า น้ำมันกระดุกไ่ดำและน้ำมันโพลมีประสิทธิภาพต่ออาการปวดกล้ามเนื้อ คอ บ่า ไหล่ จากออฟฟิศซินโดรม ไม่แตกต่างกัน โดยสุมุนไพรกระดุกไ่ดำเป็นพืชโตเร็ว และอายุการเก็บเกี่ยวน้อยกว่าโพลถึงครึ่งหนึ่ง จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ

เรื่องที่สิบ ความสัมพันธ์ระหว่างราศีเกิดกับโรคและความผิดปกติของธาตุตามคัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย เป็นความพยายามศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราศีเกิดกับโรค ตามคัมภีร์การแพทย์แผนไทยเล่มหนึ่งคือคัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย ซึ่งโดยหลักการแล้วน่าจะขัดแย้งกับหลักพระพุทธศาสนา ซึ่งให้ความสำคัญของกรรมเป็นหลัก ทั้งนี้การศึกษานี้ใช้ข้อมูลขนาดเล็กมาก ทำให้ยากแก่การหาข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ถือเป็นการเริ่มต้นที่น่าสนใจ ควรพัฒนาทั้งแนวคิด ศึกษาความหมายในคัมภีร์ ความหมายของโรคและการจัดกลุ่มโรค รวมทั้งขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษาต่อไป

ปกิณกะในฉบับนี้เริ่มที่เรื่องผื่นคันในตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน เล่ม 2 และวารสารสมุนไพรซึ่งเป็นเรื่องของผื่นคัน ทั้ง 4 เรื่อง

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ฉบับนี้ เป็นฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2562 มีรายละเอียดบางประการแตกต่างจากคำแนะนำเดิม ผู้นิพนธ์ควรอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

พบกันใหม่ฉบับหน้า

นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์